

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Catan Liliana

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Pașcan Octavian în numele părților vătămate Balan Tamara și Balan Vladimir, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în cauza penală privindu-l pe

Mantaluța Constantin Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat s. Xxxxx r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 29.03.2019-31.01.2020
2. instanța de apel: 24.02.2020-30.06.2020
3. instanța de recurs: 01.10.2020 - 08.12.2020

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 31 ianuarie 2020, Mantaluța Constantin Xxxxx a fost recunoscut și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată s-a admis parțial și s-a dispus încasarea din contul lui Mantaluța Constantin Xxxxx în beneficiul lui Balan Vladimir Xxxxx și Balan Tamara Xxxxx suma de 53 666,51 lei din care 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, 1 666,51 lei cu titlu de prejudiciu material și 2000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest acțiunea civilă s-a respins, ca neîntemeiată.

S-a încasat din contul inculpatului Mantaluța C. în beneficiul statului suma de 640 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest cererea procurorului a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, Mantaluța C., la data 08 mai 2015, aproximativ la ora 09 și 30 min., aflându-se în stradă în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, adică în loc public, intenționat, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând lipsă de respect față de societate și cu o obrăznicie deosebită, sub un pretext inventat, i-a aplicat Tamarei Balan cu o cheie metalică mai multe lovituri în diferite părți a capului și corpului, după care a doborât-o la pământ și a continuat să-i aplice lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzând-i vătămări corporale ușoare, sub formă de plagă contuză la nivelul capului, hematom

subcutan la nivelul capului, excoriație la nivelul degetului II mâna dreaptă care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată.

Tot el, continuându-și acțiunile sale infracționale, aflându-se în stradă în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, i-a aplicat lui Vladimir Balan care a intervenit pentru a-i curma acțiunile ilegale, cu aceeași cheie metalică, mai multe lovituri peste cap și corp după care l-a doborât la pământ și a continuat să-i aplice lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzând-i vătămări corporale ușoare, sub formă de plagă contuză la nivelul capului, echimoze la nivelul feței și torace pe stânga, excoriație la nivelul cristei iliace pe stânga, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată.

Astfel, prin acțiunile sale inculpatul Manțaluța Constantin a săvârșit *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, comisă asupra a două persoane și cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Balmuș Ștefan în numele inculpatului Mantaluța Constantin, solicitând emiterea unei decizii privind casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri privind încetarea procesului penal în privința lui Constantin Mantaluța în temeiul art. art. 391 alin. (1) și (2), 332 alin.(2) Cod de procedură penală, (în cazul în care instanța de apel va considera că Constantin Mantaluța nu a comis infracțiunea imputată/incriminată, dar a comis o contravenție). În cazul în care instanța de apel va considera că, probele administrate în cadrul urmăririi penale, în instanța de fond și cele prezentate în instanța de apel, pot servi numai ca temei pentru aplicarea față de Constantin Mantaluța a unei pedepse mai blânde, nelegate de privațiunea de libertate, a dispune casarea parțială a sentinței, cu emiterea unei noi hotărâri privind aplicarea față de Constantin Mantaluța a unei pedepse mai blânde, prin prisma normelor art. 90 Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În motivarea apelului a invocat:

- consideră sentința neîntemeiată și pasibilă casării, din următoarele considerente: părțile vătămăte, indică că, nu au avut în mâni careva unelte și nu i-au aplicat lovituri lui Constantin Mantaluța, iar, din imaginile video anexate și vizualizate în cadrul urmăririi penale și în ședință de judecată, se vede că, între Constantin Mantaluța cu Tamara Balan și Vladimir Balan, care deja erau în drum și îl așteptau, are loc o discuție aprinsă și anume Tamara Balan și Vladimir Balan sunt foarte impulsivi și gesticulează amenințător cu mâinile în direcția lui Constantin Mantaluța, iar Constantin Mantaluța ia o cheie metalică și coboară din tractor și se îmbrânțește cu Tamara Balan fără să-i aplice careva lovituri și anume, Vladimir Balan primul îl lovește pe Constantin Mantaluța cu o vargă-metalică, în regiunea capului, lovitura are loc când Constantin Mantaluța încearcă să se apere;

- din înregistrarea video se vede că, Constantin Mantaluța se apără de loviturile aplicate cu cheie-metalică de către Vladimir Balan, apoi Constantin Mantaluța încearcă să-i ia cheia-metalică din mâinile lui Vladimir Balan, moment în

care se apropie și se implică în conflict Tamara Balan care la rîndul său, de asemenea aplica agresiune fizică față de Constantin Mantaluța;

- sentința de condamnare a inculpatului Constantin Mantaluța, este neîntemeiată și pasibilă a fi casată, deoarece este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești și contravine prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, instanța de fond nu s-a expus, nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele acumulate și prezentate la caz, la emiterea sentinței, instanța de judecată apreciind probele prezentate de acuzare, a conchis greșit și neîntemeiat, că fapta incriminată lui Constantin Mantaluța, a fost săvârșită de inculpat, instanța de fond la emiterea hotărârii a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzatorul de stat, concluzionând că a fost demonstrată vinovăția lui Constantin Mantaluța;

- în sentință, instanța a făcut trimitere la principiul non bis in idem, garantat de art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție, cu referire la cazul lui Constantin Mantaluța, unde în opinia instanței și jurisprudența Curții Supreme de Justiție a RM, stabilirea în privința inculpatului a sancțiunii contravenționale sub formă de amendă și anularea ulterioară a acesteia de către instanța de judecată, nu poate fi considerată ca o pedeapsă penală pentru fapta săvârșită în baza art.287 alin. (3) Cod penal și în speță nu este aplicabil principiul non bis in idem. Ori, instanța remarcă că, Judecătoria Criuleni conducîndu-se de prevederile art. 449 alin.(1) Cod contravențional, prin hotărîrea sa din 01.11.2016, a anulat deciziile agentului constatatator Morari Teodor din 21.05.2015, prin care Constantin Mantaluța a fost sancționat în baza art.78 alin. (3) Cod Contravențional, din motiv că fapta considerată contravenție a fost săvîrșită în condiții care o plasează sub incidența legii penale, cu remiterea materialului cauzei contravenționale împreună cu procesul-verbal cu privire la contravenția Procuraturii raionului Criuleni, pentru examinare și adoptarea unei hotărîri în conformitate cu prevederile art.274 Cod de procedură penală. Hotărîrea respectivă fiind susceptibilă de atac - cu recurs, în termen de 15 zile la Curtea de Apel Chișinău, însă, așa cum rezultă din actele cauzei cât și declarațiile părților inclusiv a inculpatului Constantin Mantaluța, această hotărîre nu a fost contestată în ordine de recurs și în conformitate cu prevederile Codului contravențional, a devenit definitivă și irevocabilă, avînd autoritate de lucru judecat;

- instanța a punctat, că în speță aceleași situații de fapt, în cauza deferită judecății, nu i s-a acordat o dublă valență juridică, adică inculpatul fiind inițial sancționat contravențional pentru cauzarea vătămărilor corporale ușoare în baza art. 78 alin.(3) Cod contravențional, ulterior urmează a fi condamnat și penal pentru infracțiunea de huliganism agravat în baza art.287 alin. (3) Cod penal. S-a făcut trimitere la faptul că această poziție reiese din cele expuse supra, or, hotărîrea Judecătoriei Criuleni din 01.11.2016 a răsturnat situația existentă și a anulat sancțiunile contravenționale aplicate în privința lui Constantin Mantaluța, cu remiterea materialelor procurorului pentru pornirea urmăririi penale;

-consideră că la acest capitol s-a omis o eroare, care nici nu a fost verificată, prin modalitatea de citare și audiere a agentului constatatator Morari Teodor, asupra faptului dacă, i-a fost sau nu prezentat ordinul de încasare, prin care Constantin

Mantaluța a demonstrat că a achitat amenda, numai că la moment nu este clar în ce circumstanțe, informația nu a fost introdusă în baza de date, inclusiv pentru cazierul contravențional;

- așa categorie de articole ca art.art. 69, 78 alin.(2) Cod Contravențional, sunt de competența MAI, ultimii având atribuții de a constata faptele, de a le examina și de a emite deciziile de sancționare. Or din spusele inculpatului Constantin Mantaluța, ultimul la indicația agentului constatator Morari Teodor a achitat imediat amenda și i-a prezentat originalul ordinului de încasare a numerarului;

- instanța în contradicție cu prevederile art. 100 alin. (4) din Codul de procedură penală, nu a făcut o analiză a probelor cercetate în concordanță cu actul de învinuire, dar s-a limitat în a face o interpretare subiectivă a unor expresii din învinuire care au fost scoase din context, motiv din care apărarea reține că, la încadrarea juridică a faptei, nu au fost respectate prevederile art. 113 Cod penal, privind calificarea și încadrarea juridică a acțiunilor lui Constantin Mantaluța, care la moment sunt calificate ca infracțiune;

- atât Constantin Mantaluța, cât și Tamara Balan cu Vladimir Balan au confirmat în cadrul procesului penal și în ședințele de judecată existența unor relații ostile-conflictuale, care datează din anul 2012, având ca obiect de litigiu dreptul de proprietate în privința unui cultivator- de marcă KPN-5 ", anul producerii 1992, fără numărul de înmatriculare, de culoare roșie, (hotărârea Judecătoriei Criuleni din data de 24.07.2014, decizia Curții de Apei - Chișinău din data de 18.11.2014 și decizia Curții Supreme de Justiție din data de 18.03.2015, emisă pe cauza civilă nr: 2ra-481/15), ceia ce denotă, după părerea părții apărării, că acțiunile lui Mantaluța Constantin urmau să fie calificate și încadrate juridic corect, ca contravenție prin prisma normelor art. art. 69 și 78 alin. (2) Cod Contravențional;

- vinovăția inculpatului Constantin Mantaluța în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, nu a fost demonstrată, probele prezentate, analizate prin prisma veridicității, pertinentei, utilității și concludenței lor nicidecum nu demonstrează vina inculpatului în cele incriminate, iar Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, ar urma să ajungă la concluzia că, inculpatul urmează a fi achitat pe capătul de învinuire, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii;

-la locul de trai Constantin Mantaluța se caracterizează din punct de vedere pozitiv, participă activ la viața localității. Provine dintr-o familie bună, care se bucură de stimă în localitate. La evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află;

- la posibilitatea obținerii corectării și reeducării lui Constantin Mantaluța, instanța de fond incorect a indicat că, nu pot fi aplicate prevederile art. 61 Cod penal, cât și principiul prevăzut de art. 4 Cod penal - umanismul legii penale, urmare a cărui fapt corectarea și reeducarea inculpatului ar putea avea loc în condițiile non-privative de libertate, pentru că legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului, iar normele internaționale ce țin de sistemul de sancționare, precum și legislația în vigoare, largesc spectrul măsurilor alternative privațiunii de libertate;

- instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal în coraport cu prevederile art. 90 Cod penal, respectiv, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, etc...;

- instanța de fond a admis erori la individualizarea pedepsei, deoarece pedeapsa stabilită inculpatului Constantin Mantaluța nu este una echitabilă în raport cu fapta și persoana inculpatului, fapt ce este inadmisibil deoarece contravine normei legale și Hotărârii Plenului CSJ „*Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale nr.16 din 31.05.2004*” ținând cont de aceste împrejurări, având în vedere atât principiul umanismului, prevăzut de art. 4 Cod penal, apărarea menționează că, reieșind din sensul principiului - umanismului, pedeapsa penală nu are rolul instrumentului de răzbunare a statului asupra infractorilor, dar are ca scop restabilirea echității sociale;

- instanța de fond a pronunțat o decizie care este contrară legii, optând a se expune numai asupra motivelor invocate în poziția procurorului, cât și asupra argumentelor incluse în poziția victimelor - părților vătămate, fapte care urmează a fi calificate ca erori, de aceea sentința urmează a fi casată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, a fost admis apelul avocatului Ștefan Balmuș, în numele inculpatului Mantaluța Constantin și apelul suplimentar al avocatului Ștefan Balmuș în numele inculpatului Mantaluța Constantin, fiind casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, și anume: Mantaluța C. recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(3) Cod penal, în baza art. 90 Cod penal, s-a suspendat condiționat pedeapsa stabilită lui Mantaluța C. pe un termen de 3 (trei) ani. În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Instanța de apel a reținut că, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, se dovedește și prin următoarele probe administrate în faza de urmărire penală, indicate de către procuror în rechizitoriu și recunoscute de către inculpat după cum urmează: declarațiile părții vătămate Balan T., Balan V., procesul-verbal de cercetare la fața locului din 08.05.2015, cu imaginile foto anexate (f.d.74); hotărârea Judecătoriei Criuleni din 01 noiembrie 2016 (f.d.38-40); raportul de expertiză judiciară nr.201916D0032 din 27.02.2019 (f.d.124- 125); raportul de expertiză judiciară nr.201916D0033 din 27.02.2019 (f.d.127-128); corpul delict - cheie din metal pentru repararea mijloacelor de transport cu inscripția „DIN 3110 CHROM-VANADIUM” mărimea 30 -32, care se păstrează împreună cu materialele dosarului penal.

Astfel, instanța de apel a considerat că, prima instanță a cercetat în modul stabilit probele prezentate, analizându-le în ansamblu, a adoptat o sentință de condamnare legală prin care l-a recunoscut pe Mantaluța Constantin vinovat în

comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Codul penal - *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, comisă asupra a două persoane și cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.*

Instanța de apel a reținut că, sentința primei instanțe a fost contestată de către avocatul Ștefan Balmuș, solicitând ca inculpatul Mantaluța C. să fie achitat sau atras la răspundere contravențională, sau să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, astfel chiar din argumentele apelului declarat și anume prin solicitarea unei pedepse mai blândă se combate argumentul precum că, inculpatul nu a săvârșit infracțiunea imputată.

În acest sens, instanța de apel a menționat că, reieșind din gravitatea infracțiunii incriminate, gradul prejudiciabil al faptei săvârșite și persoana inculpatului Mantaluța Constantin, atitudinea acestuia după comiterea infracțiunii - recuperarea prejudiciului material părților vătămate, atitudinea acestuia față de fapta comisă, potrivit căruia inculpatul Mantaluța Constantin a prezentat instanței de apel precum că a achitat prejudiciul material părților vătămate, prin urmare, Colegiul conchide rațional de aplicat o pedeapsă non privativă de liberate.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel nu a reținut ca fiind plauzibil argumentul avocatului Ștefan Balmuș, în numele inculpatului Mantaluța Constantin, cu referire la faptul că, instanța de fond urma să-l libereze de răspundere penală și să-i califice acțiunile ca contravenție, încadrând-i faptele în prevederile art. 69, 78 alin. (2) CC, or, instanța de fond corect a stabilit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de huliganism, iar conform prevederilor art. 287 alin. (3) CP, fiind-i stabilită pedeapsa de 3 (trei) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, în limita de pedeapsă prevăzută de lege.

Totodată, instanța de apel a constatat că, la aprecierea măsurii și mărimii pedepsei, instanța de fond nu a luat în considerare în deplină măsură caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de circumstanțele săvârșirii acesteia, și de circumstanțele atenuante.

Din materialele cauzei penale rezultă că, infracțiunea comisă de inculpat, prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal este atribuită, conform art. 16 Cod penal, la categoria infracțiunilor grave.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță neîntemeiat i-a numit lui Mantaluța Constantin o pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Or, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită cu închisoare real, fiind dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Totodată, instanța de apel a reținut că, potrivit prevederilor art. 76 alin. (1) lit. g) Cod penal, la stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe atenuante ilegalitatea sau imoralitatea acțiunilor victimei, dacă ele au provocat infracțiunea.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că, în conformitate cu prevederile art. 90 alin.(1) Cod penală, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de

circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Apreciind în ansamblu circumstanțele cauzei, inclusiv personalitatea inculpatului Mantaluța Constantin, luând în considerație în special politica penală a statelor europene ce derivă din recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei potrivit căreia instanțele de judecată ar trebui să recurgă mai des la pedepse alternative detențiunii când este cazul, Colegiul penal ajunge la concluzia aplicării în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a pedepsei privative de libertate.

Așadar, luând în considerare cele expuse, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite parțial apelul declarat de avocatul Ștefan Balmuș, în interesele inculpatului Mantaluța Constantin, de a casa parțial, în partea stabilirii pedepsei, sentința Judecătorei Criuleni, sediul Central din 31.01.2020 și de a pronunța o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, aplicând prevederile art. 90 Cod penal, prin care a suspenda condiționat executarea pedepsei lui Mantaluța Constantin pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1 Procuror, care solicită casarea parțială a acesteia, cu menținerea sentinței, deoarece apelul greșit a fost admis.

În motivarea recursului invocă:

- pronunțând o decizie de condamnare cu stabilirea unei pedepse nonprivative de libertate, pentru comiterea unei infracțiuni cu un grad de prejudiciabilitate sporit, fiind periclitată ordinea de drept, nu a fost atins scopul principal și anume ca sancțiunea penală să-și poată îndeplini mai eficient rolul preventiv-educativ;

- constatarea eronată de către colegiul penal, la adoptarea deciziei prin care instanța de apel a preluat argumentele invocate de titularul apelului, axându-se în exclusivitate pe personalitatea inculpatului, căința sinceră a acestuia doar la etapa examinării cauzei în apel, nu pot substitui acel fapt că, Mantaluța Constantin a savârșit o infracțiune gravă, astfel încât a atentat la regulile sociale și morale de convețuire (calmul societății), încălcând într-un mod grosolan și demonstrativ ordinea publică prin necuviință și neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosire a onoarei și demnității personalității, acțiuni ce au fost însoțite de aplicarea violenței cu un obiect pentru vătămarea integrității corporale, or anume din aceste considerente, prima instanță, a considerat rezonabil de a aplica în privința inculpatului pedeapsa privativă de libertate;

- inculpatul de la bun început nu a demonstrat nici o urmă de remușcare pentru fapta comisă, negând totalmente faptele imputate;

- în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării, se admite numai luând în considerație personalitatea vinovatului (în cazul din speță inculpatul are un cazier juridic cu înscrisuri f.d. 139-141), totodată ținându-se cont de rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea acesteia. În acest caz, instanța este obligată să indice care anume circumstanțe ale

cauzei sunt considerate atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea art. 90 Cod penal;

- pentru motivele specificate mai sus și în colaborare cu normele art. 61 și 75 Cod penal, în privința făptașului deja nu mai pot fi folosite alte măsuri de constrângere mai bunde, ca închisoarea. Aceste circumstanțe relevă faptul că, unica și indiscutabila metodă de reeducare și corijare, este condamnarea inculpatului, la pedeapsa reală;

- întru respectarea întocmai a rigurilor art. 61 Cod penal, se impune inevitabil aplicarea față de inculpat a pedepsei închisorii, pedeapsă, care va avea ca efect nu osinda inculpatului, ci din contra reacția penală împotriva infracțiunilor în cauză care constituie o necesitate imperioasă în vederea asisurării tratamentului juridic al făptașului;

- consideră concluziile instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului Mantaluța Constantin greșite și neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, ce denotă că decizia adoptată în prezenta cauză penală, la motivarea stabilirii pedepsei contravine normelor enunțate supra, astfel încât inculpatului i-a fost aplicată pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale, eroare de drept care poate fi reparată, doar prin casarea parțială a deciziei.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

6.2 Avocatul Pașcan Octavian în numele părilor vătămate Balan T. și Balan V., care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului invocă:

- instanța de apel, corect a recunoscut vinovat pe Mantaluța C. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(3) Cod penal, însă, greșit a suspendat condiționat pedeapsa stabilită lui Mantaluța C. în temeiul art. 90 Cod penal, bazându-se pe următoarele argumente: "atitudinea acestuia după comiterea infracțiunii - recuperarea prejudiciului material părților vătămate..." și "... atitudinea acestuia față de fapta comisă, absența antecedentelor penale, caracteristica pozitivă a făptuitorului, prezența unui copil minor la întreținere..";

- în afară de prezența unui copil minor la întreținere, fără a fi confirmat documentar la dosar, nu poate servi un temei cert de aplicabilitate a art. 90 Cod penal, celelalte argumente invocate de instanța de apel nu corespund realității;

- în ce privește atitudinea lui Mantaluța Constantin după comiterea infracțiunii, observă că acesta a avut un comportament incorect și neexemplar: nu și-a recunoscut vinovăția, atât la faza urmăririi penale, cât și la judecarea cauzei în instanța de fond și de apel. Din contra, pentru a se eschiva de la răspundere penală, el a învinuit pe nedrept părțile vătămate că ar fi fost el primul agresat, inventînd că ar fi fost lovit el în cap cu o rangă metalică de către Balan Vladimir. Probele părții acuzatoare au demonstrat însă contrariul;

- instanța de fond corect a sesizat faptul potrivit căruia infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, săvârșită de către Mantaluța Constantin se clasifică ca fiind gravă, totodată aceasta a fost comisă din motive huliganice, fiind îndreptată

împotriva ordinii publice și integrității fizice și sănătății a două persoane cu vîrstă înaintată;

- raportat la modul deschis a comiterii, timpul și locul săvârșirii, faptul că inculpatul Mantaluța Constantin nu este la prima abatere, comițând anterior două infracțiuni din care una prevăzută de art. 96 alin.(1) Cod penal (în redacția Legii din 24.03.1961), vătămarea intenționată mai puțin gravă a integrității corporale (vol. 1, f.d.144-147) și alta prevăzută de art. 119 alin. (2) Cod penal (în redacția Legii din 24.03.1961), sustragerea pe ascuns a bunurilor proprietarului (voi. 1, f.d.148-150), pentru care în ambele cazuri i-au fost aplicate pedepse sub formă de închisoare, dar cu suspendarea executării acestora pe termen de probă, ce în mod evident denotă că acestea nu au fost suficiente pentru corectarea sa;

- ultima infracțiune pentru care a fost condamnat Mantaluța Constantin - cea prin sentința Judecătorei Criuleni din 18.10.2000 (f.d. 144), a fost pentru faptul că *"...pe data de 27.07.2000 Mantaluța Constantin, aflîndu-se pe o stradă din s. Xxxxx, raionul Xxxxx, în baza relațiilor de ostilitate create mai înainte, cu o ranșă de fier, i-a aplicat cetățeanului Mantaluța V.T. trei lovituri, cauzîndu-i intenționat leziuni corporale mai puțin grave, cu dereglarea sănătății de lungă durată..."*;

- corect instanța de fond, spre deosebire de cea de apel, a considerat că reeducarea lui Mantaluța Constantin este posibilă doar prin executarea reală a pedepsei sub formă de închisoare, chiar dacă antecedentele penale au fost stinse;

- este revoltătoare poziția instanței de apel expusă în pct. 44 din decizie, unde se indică o circumstanță atenuantă în favoarea vinovatului, și anume, o pretinsă ilegalitate a acțiunilor victimei ar fi provocat infracțiunea - art. 76 alin. (1) lit. g) Cod penal;

- instanța de apel nu specifică însă, în ce concret anume a constatat respectiva ilegalitate din partea victimei/victimelor. Această atitudine a instanței, pe lîngă faptul că crează frustrare părților vătămăte, dă dreptul să pună întrebarea: dar poate decizia irevocabilă a Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 18.03.2015 (vol. 1, f.d. 80-86), favorabilă lui Balan Vladimir, ar fi aceea pretinsă „ilegalitate” ce ar fi provocat pe Mantaluța Constantin să comită infracțiunea, este aceasta o circumstanță atenuantă în viziunea instanței de apel;

- instanța de fond a estimat daunele provocate părților vătămăte la suma totală de 53 666,51 lei din care 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, 1 666,51 lei cu titlu de prejudiciu material și 2000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată;

- pentru părțile vătămăte daunele morale au fost cele mai însemnate, or suferințele psihice au fost net superioare celor fizice, inclusiv după durată în timp;

- pentru a se pricopsi cu un argument în plus la instanța de apel, cu o zi înainte de emiterea dispozitivului instanței de apel: 29.06.2020, apelantul depune la poștă prin sistemul Mandat Intern, o sumă infimă de 3666,51 lei indicînd destinatar pe Balan Vladimir, însă neanunțându-l pe acesta în timp util, pînă la emiterea dispozitivului instanței de apel, ca Balan Vladimir să aibă timp suficient să se expună asupra respectivului argument. Fiind de vîrstă înaintată și luând în considerație situația pandemică din țară, părțile vătămăte s-au prezentat la o ședință la Curtea de Apel Chișinău, însă au fost în imposibilitate să fie prezenți la

toate ședințele de judecată, inclusiv la cea unde să se expună asupra așa-zisei compensări a prejudiciului material, fiind trecut cu vederea cel moral, mult mai relevant. Până la momentul de față părțile vătămate nu au putut intra în posesia nici măcar celor 3666,51 lei.

- consideră că doar achitarea sumei de 53 666,51 lei ar însemna compensarea integrală a prejudiciului cauzat, și abia atunci s-ar putea pune problema aplicării art. 90 Cod penal;

- instanța de apel a interpretat depunerea sumei de 3666,51 lei la oficiul poștal drept ca o compensare practic integrală a daunelor cauzate, grăbidu-se a aplica prevederile art. 90 Cod , fără o motivare temeinică și legală;

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, avocatul Balmuș Ș. în numele inculpatului a depus referință privind opinia asupra recursurilor declarate, solicitând respingerea acestora, argumentele din recursuri fiind declarative, or în urma vizualizării probelor video, se vede cine se face vinovat în inițiere și realizarea conflictului.

8. Judecând recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârii atacate, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Procurorul și avocatul Pașcan O. în numele părților vătămate întemeiază recursurile, în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Din sumarul recursurilor declarate rezultă, că autorii acestora sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel prin care au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal, astfel considerând-o neîntemeiată, sub aspectul individualizării pedepsei.

În acest context, reieșind din materialele cauzei penale supuse judecării, instanța de recurs reține, că prima instanță l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Mantaluța C. în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de către prima instanță, avocatul Balmuș Ștefan, în numele inculpatului Mantaluța Constantin, a atacat sentința cu apel.

La judecarea cauzei în ordine de apel, a fost admis apelul avocatului Ștefan Balmuș în numele inculpatului Mantaluța Constantin și apelul suplimentar al

avocatului Ștefan Balmuș în numele inculpatului Mantaluța Constantin, fiind casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, și anume: Mantaluța C. recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(3) Cod penal, în baza art. 90 Cod penal, i-a fost suspendată condiționat pedeapsa stabilită pe un termen de 3 (trei) ani. În rest, sentința a fost menținută.

Colegiul penal lărgit reține că, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

În condițiile art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, *instanța de judecată este obligată, de asemenea, să motiveze aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.*

Lecturând textul deciziei recurate, instanța de apel a considerat oportun de a dispune condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, de către Mantaluța C., reieșind din gravitatea infracțiunii incriminate, gradul prejudiciabil al faptei săvârșite și persoana inculpatului Mantaluța Constantin, atitudinea acestuia după comiterea infracțiunii, atitudinea acestuia față de fapta comisă, absența antecedentelor penale, caracteristica pozitivă a făptuitorului, prezența unui copil minor la întreținere.

Analizând decizia atacată, în raport cu circumstanțele cauzei constatate în prezenta speță, Colegiul penal consideră că, soluția instanței de apel este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de dispozițiile art. 75 alin. (1) și (2) Cod penal, care stipulează că, *persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.*

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs remarcă că, criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Așadar, Colegiul menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată. În același rând, după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții

drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul statuează că pedeapsa este echitabilă când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide, că instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatului nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Instanța de recurs reține că, inculpatul a fost condamnat de săvârșirea unei infracțiuni, care conform art. 16 alin. (4) Cod penal, se clasifică ca infracțiune gravă.

În acest sens, instanța de recurs reține, că instanța de apel adoptând o soluție de suspendare condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului, nu a motivat-o în conformitate cu prevederile art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, astfel a lăsat fără apreciere faptul, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, fiind comisă din motive huliganice, fiind îndreptată împotriva ordinii publice și integrității fizice și sănătății a două persoane cu vârstă înaintată, cu aplicarea unui obiect, totodată de personalitatea inculpatului, care anterior a mai comis infracțiuni, prevăzute de art. 96 alin. (1) Cod penal (în redacția legii din 24.03.1961), vătămarea intenționată mai puțin gravă a integrității corporale (f.d.144-147) și alta prevăzută de art. 119 alin. (2) Cod penal (redacția legii din 24.03.1961), sustragerea pe ascuns a bunurilor proprietarului (f.d.148-150), fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia, pe o perioadă de probațiune, deși antecedentele penale sunt stinse, aceasta o caracterizează ca o persoană predispusă la comiterea infracțiunilor, iar aplicarea pedepsei neprivative de libertate nu-și va produce efectul, pentru ca inculpatul să-și facă concluziile necesare de a nu comite în continuare abateri de la prevederile legii penale. La fel, instanța de apel nu s-a expus nici asupra poziției părților vătămăte cărora nu le-a fost recuperat integral prejudiciul cauzat și solicită aplicarea față de inculpat a unei pedepse reale cu închisoare, circumstanțe ce au fost luate în considerație de către prima instanță.

Totodată, instanța de apel a reținut în privința inculpatului prezența unui copil minor la întreținere, însă la materialele cauzei neexistând careva acte ce ar confirma acest fapt, avocatul Balmuș Ș. în numele inculpatului, anexând abia la etapa recursului ordinar certificatul de încadrare în grad de dizabilitate a lui Mantaluța Constantin.

Totodată, instanța de apel a reținut în calitate de circumstanță atenuantă în favoarea vinovatului, și anume, o pretinsă ilegalitate a acțiunilor victimei ar fi provocat infracțiunea - art. 76 alin. (1) lit. g) Cod penal, însă instanța de apel nu specifică prin ce anume a constatat respectiva ilegalitate din partea victimei/victimelor.

Având ca reper conglomeratul împrejurărilor menționate, Colegiul penal consideră că prima instanță întemeiat a aplicat inculpatului pedeapsa cu închisoare,

cu executarea reală a acesteia, ținând cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, inclusiv întreaga conduită a lui Mantaluța C. înainte de săvârșirea faptelor, după săvârșirea acestora, în timpul judecății, precum și aspectele ce privesc personalitatea acestuia. În acest mod, în viziunea instanței de recurs, prima instanță corect a apreciat că, scopul pedepsei poate fi atins doar cu executarea reală a acesteia, deoarece inculpatul nu va mai putea continua activitatea infracțională, care a devenit pentru el o îndeletnicire.

La fel, potrivit, art. 90 alin. (1) Cod penal, *dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.* Așa dar, din conținutul normei enunțate, rezultă că instanța de judecată poate dispune suspendare condiționată a executării pedepsei, în caz că va considera necesar, adică din sensul acestei norme această prevedere poartă un caracter facultativ și nu unul imperativ.

În concluzie, Colegiul remarcă că pedeapsa stabilită de către instanța de apel cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului, nu este echitabilă, întru-cât nu este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnăților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

În consecință, Colegiul penal lărgit statuează, că pedeapsa individualizată de prima instanță, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Instanța de recurs, în temeiul celor enunțate mai sus, consideră că prima instanță având în vedere toate împrejurările cauzei, a realizat o individualizare corectă a pedepsei, în corespundere cu prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal, fiind motivată și aplicată în limitele prevăzute de lege, reieșind și din prevederile art. 78 Cod penal, și în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare, hotărârea dată fiind legală și întemeiată.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel greșit a admis apelul avocatului Balmuș Ștefan în numele inculpatului Mantaluța Constantin și apelul suplimentar al acestuia, iar prin pronunțarea unei noi hotărâri prin care a suspendat condiționat executarea pedepsei aplicate inculpatului, a admis erori de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, adică pedeapsa stabilită a fost individualizată contrar prevederilor legale și în lipsa a careva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

În astfel de condiții, Colegiul conchide că, temeiurile la care se referă recurenții, sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină de a admite recursurile, casând decizia instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe, în cauza penală privindu-l pe Mantaluța Constantin.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Pașcan Octavian în numele părților vătămate Balan Tamara și Balan Vladimir, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în cauza penală în privința lui **Mantaluța Constantin Xxxxx**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 31 ianuarie 2020.

Termenul executării pedepsei stabilite inculpatului **Mantaluța Constantin Xxxxx**, urmează a fi calculat din momentul reținerii.

În termenul executării pedepsei stabilite inculpatului **Mantaluța Constantin Xxxxx**, urmează a fi inclusă perioada aflării acestuia în arest de la data de 31 ianuarie 2020 până la data de 01 iulie 2020, inclusiv.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 30 decembrie 2020.

Președinte	Timofti Vladimir
Judecător	Cobzac Elena
Judecător	Toma Nadejda
Judecător	Țurcan Anatolie
Judecător	Catan Liliana